

BİR İHTİSAS DERGİSİ OLARAK, 'VAKIFLAR DERGİSİ'NE PANORAMİK BİR BAKIŞ

Arif DÜLGER
Vakıflar Meclisi Üyesi

Tüm insanlık tarihini belgeleyen âbide eserler, saygı ve hürmeti en üst seviyede hak eden ve 'eşref-i mahlûkat' olan insan gibidir. Bu yüzden onlara saygılı davranılması ve onların korunmaları gereklidir. 1883'te **Camillo Buto** tarafından ortaya konan ve genel kabul görmüş çağdaş restorasyon kuramının en önemli ilkelerinden biri şöyle ifade edilmektedir: "Mimari anıtlara müdahale edilmesi zorunlu olabilir; ancak sağlamlaştırma onarımdan, onarım ise restore etmekten daha iyidir. Yenileme ve eklerden kaçınılmalıdır."

Mezkûr kuram, Batı dünyası tarafından zaman içinde geliştirilerek daha ayrıntılı bir biçimde 1932'de Carta del Restauro (Restorasyon Tüzüğü) başlığı altında yasal kimlik kazanmıştır. 25-31 Mayıs 1964 tarihleri arasında Venedik'te düzenlenen "II. Uluslararası Tarihi Anıtlar Mimar ve Teknisyenleri Kongresi"nin sonunda ise **Venedik Tüzüğü** oluşturulmuştur. Söz konusu Tüzüğün 1. maddesi neyi, neden koruduğumuzu özetleyen bir tanımlamadır. Buna göre, "Tarihi anıt kavramı sadece bir mimari eseri içine almaz, bunun yanında belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmenin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan kentsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsar. Bu kavram yalnız büyük sanat eserlerini değil, ayrıca zamanla kültürel anlam kazanmış daha basit eserleri de kapsar." Yine, Venedik Tüzüğü'nün 3. maddesiyle "Anıtların korunmasında ve onarılmasındaki amaç, onları bir sanat eseri olduğu kadar, bir tarihi belge olarak da korumaktır" şeklinde ortaya konmuştur. Bugün, koruma teorileri kadar kültür varlıklarının geleceği ile ilgilenen yerel ve uluslararası kamu kuruluşları, özel kuruluşlar bulunmaktadır: Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları (NON-Govermental Organizations), Uluslararası Müzeler Konseyi (International Concil of Museums), Uluslararası Anıtlar ve Siteler Konseyi (International Council of Monuments and Sites), Uluslararası Müzeler Ofisi (League of Nations), Birleşmiş Milletler Kültür Dairesi Anıtlar Ofisi-UNESCO (UN United Nations UNESCO), Uluslararası Kültürel Varlıkları Koruma ve Araştırma Merkezi (International Center for the Study on the Preservation and Restoration of Cultural Property), UNESCO Dünya Miras Vakfı, (UNESCO World Heritage Fund), UNESCO Dünya Miras Merkezi (UNESCO World Heritage Center), Dünya Anıtlar Vakfı (World Monument Fund) ve Getty Koruma Enstitüsü (Getty Conservation Institute) bunların arasında ilgilileri tarafından bilinen en önemli kuruluşlardır. Bunların içinde en önemli kuruluşlardan birisi şüphesiz **UNESCO**'dur (United Nations Educational, Scientific And Cultural Organization). Daha açık yazılımı ile Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu. **UNESCO**, eğitim, bilim ve kültür alanlarında kurulu hükümetler arası bir örgüttür. UNESCO'yu kuran sözleşme, 16 Kasım 1945 tarihinde imzalanmış, yeterli sayıda onay belgesinin tamamlanmasıyla 4 Kasım 1946 tarihinde resmen yürürlüğe girmiştir. Türkiye, UNESCO'nun kurucu ilk 10

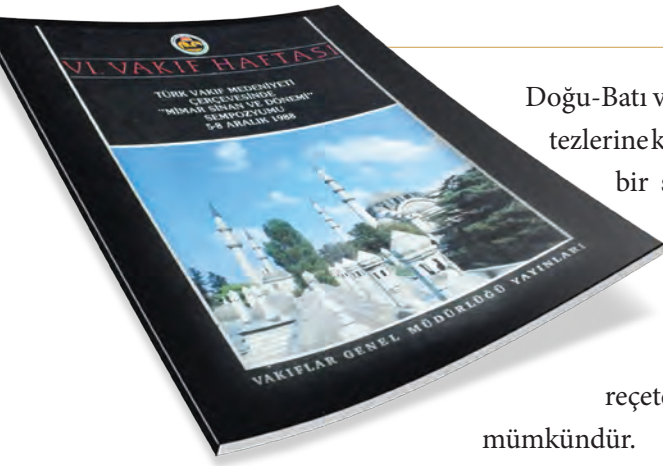

üyesinden biridir. Uluslararası alanda entelektüel işbirliği için bir zemin olan bu örgütte, olağanüstü evrensel değerlere sahip doğal ve kültürel mirası korumak için 'Dünya Miras komitesi' adı altında bir hükümetler arası komite kurulmuştur. Kültürel ve doğal değerler için belli kuruluşlarca yapılan ön çalışmalar her yıl toplanan Dünya Miras Komitesi tarafından ele alınmakta ve önerilen yapı ya da alan gerekli ölçütleri taşıdığı anlaşılınca, Dünya Miras Listesine alınmaktadır. "2000 yılı sonu itibariyle, dünya genelinde Dünya Miras Listesine kayıtlı 690 kültürel ya da doğal varlık bulunmaktadır. Bunların 530 tanesi kültürel/arkeolojik sit, 23 tanesi ise karma (kültürel/doğal) sittir. Her yıl gerçekleşen Dünya Miras komitesi toplantıları ile bu sayı artmaktadır"(Koruma Teorisi Sunumu, Şubat 2008, VGM Hizmet içi Eğitim Programından). 2006 yılı itibariyle Türkiye'den 9 adet kültür varlığı UNESCO Dünya Miras Listesine alınmıştır (İstanbul'un Tarihi Alanları, Göreme Milli Parkı ve Kapadokya, Boğazköy-HATTUŞA, Nemrut Dağı, Pamukkale, Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası, Safranbolu, Truva Arkeolojik Alan ve Xanthus-Letoon). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının geçtiğimiz yıllardaki başvurusuyla, büyük dâhi Mimar Sinan'ın "Selimiye Camii" de Dünya Miras Listesine alınan vakıf anıt eserlerindedir. Böylelikle, restorasyon bakımından kaynak temini meyanında UNESCO Dünya Miras Fonu'ndan yararlanma imkanı ortaya çıkmıştır. Kısaca, bu listeye, 2012'de Selimiye Camii de eklenmiştir.

27 Şubat 2008 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 'Amaç' başlıklı 1. maddesinde, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün görevlerine atıfta bulunulmuştur. Buna göre ".yurt içi ve yurt dışındaki taşınır ve taşınmaz vakıf kültür varlıklarının tescili, muhafazası, onarımı ve yaşatılmasına, vakıf varlıklarının ekonomik şekilde işletilmesi ve değerlendirilmesinin sağlanmasına ilişkin usûl ve esasların belirlenmesi" Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün görev, yetki ve sorumlulukları arasındadır. Mezkûr Kanunla yürürlükten kaldırılan ve hukuk alanında bir 'şâheser' olarak nitelendirilen 2762 Sayılı Vakıflar Kanunu'nda bu görevler, daha geniş ve etraflıca tâdat edilmiştir. Son yıllarda bu görevin büyük bir özveriyle yerine getirildiğine ve milletimizin takdirine mazhar olduğuna şahit oluyoruz. 14 Ekim 2010'dan bu yana kurumun başında olan Dr. Adnan Ertem, bir gazeteciye verdiği mülakatta 23-24.09.2013 tarihlerinde, İstanbul'da "Batı tipi vakıflar ile İslâm Dünyası Vakıflarını bir potada nasıl değerlendirebiliriz? sorusuna cevap aranan, kişisel ve kurumsal tecrübelerin paylaşıldığı, Vakıfların değişen rolünün tartışıldığı Dünya Vakıflar Konferansı yapıldığını ve "1998 ile 2002 arasında sadece 50 eserin restorasyonu söz konusu iken 2002'den bu yana 4.000 civarında eserin restorasyon projesinin yapıldığını, bunlardan çoğunun restorasyonunun gerçekleştirildiğini, adeta Türkiye'nin tarihi eser santiyesine döndüğünü" belirtmiştir.¹

Söz konusu konferansta, vakfa çağdaş yaklaşımlardan biri olarak, TÜSEV temsilcisi Prof. Dr. Üstün Ergüder tarafından dile getirilen yorumu ilginç olması bakımından zikretmeliyiz: "Tüm dünyada hayırseverlik olgusu, stratejik bağışçılığa yönelmektedir. Stratejik bağışçılık, sorunların temelden çözümü için yapılan bağışları kapsamaktadır. Türkiye'ye baktığımız zaman geleneksel bağış yöntemlerinin devam ettiğini, ancak stratejik olarak yapılan bağışların oldukça az olduğunu görmekteyiz. Vakıfların aktivitelerini sürdürülebilir bir ortamda gerçekleştirebilmesi için güçlü bir bağışçılık kültüründen yararlanması gerekir."

1 Sevinç Özarslan, Zaman Gazetesi 9 10 2013

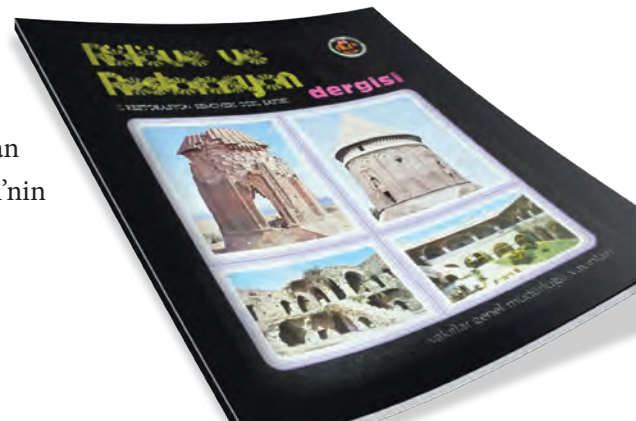
Doğu-Batı veya Medeniyetler Çatışması tezlerine karşılık Doğu-Batı sentezinin bir sivil toplum kuruluşu olan Vakıflar ve Vakıf düşüncesi üzerinden yapılması, bunalım çağındaki insan ve toplumlara bir kurtuluş reçetesi olarak sunulması mümkündür. Modern çağın, modern

algıların değişerek geliştirdiği sınırsız ihtiyaçların eldeki kıt kaynaklarla çözülmesi başka nasıl olabilir ki? Kültürel kimliğimizin en önemli tezahürlerinden biri olan vakıf müessesesi, bizatihi yaşatılması, korunması ve gelecek nesillere intikal ettirilmesi gerekli bir varlığımızdır. Vakıf, başlı başına bir kültürdür. Medeniyetler çatışması tezine karşı, medeniyetler buluşmasında, medeniyetler arası münasebet ve diyalogda, insanlığı yitirme noktasında debelenen Batı dünyasının insan açısından da bir umut ve ruh aşısıdır. Sevgi ve şefkat iklimidir. İktidarın gücü ile tanışan, servetin şehveti ile yolunu şaşırان kişilerin, yüreklerini yitirmemeleri için tarihteki vakıf insanı örneklerine bakmaları yararlı olacaktır. Çünkü vakıf, almak değil vermektir; güç toplamak değil, etrafa enerji saçmaktır. İnsanı hizmetle güzelleştirmekdir. Yaradılanı yaradandan ötürü hoş görmektir, hoş tutmaktır.

Vakıflar Genel Müdürlüğüne yürütülen vakıf eski eserlerin restorasyonu, tarihi ve kültürel vakıfla ilgili belgelerin arşivi, fotoğraflanarak dijital ortama aktarımı ve fiili durumların tesbiti yönündeki çalışmaların hepsi, vakıf kültürünün korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması yönünde müsbet ve mübrem çalışmalar olarak değerlendirilmektedir. Sözün özü; nâdide tarihi eserlerimize, aslına uygun bir biçimde restore edilip fonksiyon verildikçe, kültürel ve tarihi mirasımızın tüm parçalarının muhafazası sağlandıkça, kamuoyunun takdiri, bu tarihi misyonu üstlenme şerefine nail olan kişilere ve yetkililere kuşkusuz yönelecektir. Vakıflar, kültürümüzdür, kimliğimizdir, geçmişimiz ve geleceğimizdir. Bu sebeple gözbebeğimiz olan vakıf eserlerini ve ecdat yâdigarlarını emanet bilip, ihanet etmeden korumalıyız.

Ülkemizin tarihi zenginliğini apaçık gösteren âbide eserlerin çoğunun vakıf yoluyla vücûda getirilmiş vakıf eserler oluşturmaktadır. Memleketimizin tapusu hükmündeki vakıf eserlerin mimari özellikleri bir tarafa, bu eserlerde sergilenen tezyinat dahi başlı başına incelenmeyi hak eden ayrı bir husus olarak değerlendirilmektedir. 10.5.2012 tarihinde, İstanbul'da, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen Uluslararası Balkan Vakıfları Sempozyumu'nda Prof. Dr. Cazim Hadimejlî'nin

Doğu-Batı veya Medeniyetler Çatışması tezlerine karşılık Doğu-Batı sentezinin bir sivil toplum kuruluşu olan Vakıflar ve Vakıf düşüncesi üzerinden yapılması, bunalım çağındaki insan ve toplumlara bir kurtuluş reçetesi olarak sunulması mümkündür.

İslam sanatları meyanında hat, tezhip, cilt, ebru, kitap süslemesi ve cami tezyinatlarının ruh dünyamızı nasıl zenginleştirdiğine eser örneği vererek işaret etmesi kayda değerdir. Vakıf âbide eserlerimizin hat ve benzeri tezyinatları bile başlı başına bir sanat eseridir çünkü.

Kültürel ve doğal mirasın belgelenmesi, korunması ve bu konularda araştırma yapılması noktasında Başbakanlık Arşivi (İstanbul'daki Osmanlı Arşivi) ve VGM Arşivleri, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi en önemli belgeleri bünyesinde muhafaza etmektedir. Şikâyet, Ahkâm, Tapu ve Hazine-i Hassa Defterleri, İnşaat ve Tamirat Defterleri, Şer'i Siciller (her çeşit mahkeme zaptı, senet, vakfiye hüccet, ber'at, ferman) ve rölöve, eskiz, kroki, restorasyon ve işlevlendirme projelerini havi çizili belgeler, eski eser yapı ve çevresini gösteren her türlü fotoğraf, valilik ve belediyelerin şehirleri ile ilgili son yıllarda yayınladıkları eski fotoğraf albümleri ve seyyah hatıratı eski eser ve onarımlarına ait önemli bilgiler içermektedir. Bu kaynak ve tarihi belgeler içerisinde sürekliliği ve muhteviyatı itibariyle göz ardı edilemeyecek bir eski eser arşivi olarak değerlendirilmesi gerekli bir resmi çalışmadan, yayından söz etmenin yeri geldi sanırım: Vakıflar Dergisi. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 75 yıldır yayımına devam ediliyor. Son yıllarda akademik bir hüviyete de büründü. Hani hakemli dergi olarak tanımlanıyor ilim erbabı arasında ya, o sınıfta bir dergi. Klasik dergi, bana göre çoktan "klasik"ler arasına katılmış bir yayındır. Bâ-husus, vakıf/kültür eski eser klasiği olarak belleklerde ve arşivlerde yerini almış durumda.

Dergi, derleme ile eş anlamlı sayılabilir. Güldeste diyenler de var. Mâlum olduğu üzere, 'Sultan 2. Beyazıt'ın 1492 yılında topraklarına kabul ettiği engizisyonundan kaçan Yahudiler, matbaacılık tekniğini beraberlerinde getirmişlerdi. Osmanlı'ya gelişlerinden hemen bir yıl sonra, David ve Samuel İbn Nahmius kardeşler 1493 yılında İstanbul'da ilk matbaayı kurdular. Kendilerine Tevrat ve kendi dinlerinde, dini kitaplar basma izni verilmişti. Osmanlı topraklarında çalışanlar ilk matbaadan 234 yıl sonra Osmanlı'nın İslam tebaasından olan İbrahim Müteferrika, Lale Devri olarak bilinen dönemde, 1727 yılında matbaasını kurmuştur. Matbaasında basılan ilk kitap, Kitab-ı Lügat-ı Vankulu'dur (Vankulu Sözlüğü).

Osmanlı'da ilk dergi 1850'li yıllarda çıkıyor; Vakayî Tıbbiye. İlk çocuk dergisi; Mümeyyiz. İlk özel gazete; Tercümen-ı Ahval (yanılmıyorsam, 1860 yılında; ilk resmi gazete; Takvim-i Vekayi. İlk edebiyat dergisi; Mecmua-i Fünûn (1862). Kısaca, bir edebiyat dergisi olmamakla birlikte Türkiye'de yayın hayatımızdaki ilk derginin çıkışının üzerinden yüz altmış dört yıl geçmiş. Neredeyse iki yüzyıl. Bu süre zarfında sayamayacağımız kadar edebiyat, tıp, bilim, teknik, tarih, güzel sanatlar ve düşünce, felsefe-psikoloji, dil ve dilbilim dergisi de yayımlandı. Yayın hayatındaki teknik gelişmelerin sağladığı imkânlar arttıkça yayınlanan dergi sayısı da her geçen gün biraz daha artıyor elbette.

Dergicilik, matbaa mürekkebi ve kağıt tozuyla-kokusuyla tanışanların vazgeçemeyecekleri bir uğraş haline gelir çoğunlukla. Kitap tutkunu edebiyat severlerin, sanatçıların, şair ve yazarların zaman zaman uğradıkları bir istasyon olur dergicilik. Yerli düşüncenin büyük mütefekkirlerinden Cemil Meriç, dergiyi "Hür tefekkürün kalesi" olarak nitelendirir. Her derginin bir misyonu, bir görevi-fonksiyonu vardır. Çağdaş öykücülerimizden Necip Tosun, "Her derginin kendine özgü bir çıkış serüveni olmakla birlikte ülkemizde yayınlanan sanat, edebiyat dergilerinin nedenleri hakkında"

aşağıdaki genellemeleri yapmanın mümkün olduğunu söyler: “... Ülkemizdeki dergilerin kimileri bir görüşün, bir düşüncenin ifadesi, kimileri birkaç yazarı takdim için, kimileri de bir kuşağın kaçınılmaz isyanı olarak çıkarlar. Bazen de büyük holdinglerin edebiyat ve yayın dünyasında yer almak arzusu nedeniyle (özellikle bir yayınevinin uzantısı olarak) çıkarlar. Yaşananlar dergilerin çıkış nedenleriyle ömürleri ve etkileri arasında ciddi bir paralelliğin olduğunu göstermiştir. Bu nedenle bir derginin çıkış nedeni önemlidir. Çıkış nedenleri ne kadar temelliyse kalıcılığı ve ömürleri de o kadar uzun olmuş, çıkış nedenleri ne kadar temelsizse etkileri ve ömürleri de o kadar kısa olmuştur.

Edebiyat tarihine baktığımızda büyük ve kalıcı dergilerin büyük çoğunluğunun zorunluluktan, kaçınılmaz bir sorumluluktan ve olmazsa olmaz bir nedenden doğduğunu görürüz. Bu dergilerin birebir, kimin yansıması oldukları her sayfalarından bellidir ve Ahmet Oktay’ın deyişiyle ‘dönemlerinin ruhunu’ yansıtır. Bir ihtiyaçtan doğdukları için bir yaraya merhem olurlar. Bu dergilerin peşinde oldukları bir görüşleri, doğruları, misyonları vardır. Sorumlulukları, bilinçleri, hesap verecekleri birileri. Bu halleriyle de döneminin, ruhun aynası olmuşlardır. Görevleri bittiğinde de zorlamasız edebiyat dünyasından çekilmişlerdir. Ama edebiyat dünyasında, kültür dünyasında dergi dendiğinde asla adları atlanamamıştır. Bu dergilerin sadece isimleri bile her şeyi anlatmaya yetmektedir. Öyle ki bu dergilerde, son seksen yılda bu topraklarda üretilen düşünce akımlarını, felsefi ve dini görüşlerin izlerini bulabiliriz. Bu dergiler yayımlandıkları dönemde ülkemizdeki edebiyat ortamını oluşturmuş, kendi bakış açılarından ülkemizin

kültür ve edebiyatını zenginleştirmişlerdir.”² Hece dergisinin aynı özel sayısında, Vefa Taşdelen, dergileri “... kültürümüzü işleyen, çoğaltan ve rafine eden odaklar” olarak görür. Yazara göre dergiler “... Yalnız bir çerçeve içinde ortaya çıkmazlar, bir çerçeve de oluştururlar. Yalnız bir kültürün ürünü değillerdir, bir kültür de oluştururlar. Edebiyatın ve sanatın mutfağıdır edebiyat dergileri. Bununla da kalmazlar, bir görüşün, bir duyarlılığın, bir sanat anlayışının öncülüğünü de yaparlar. Edebiyatın mutfağında çalışacak çırak ve ustaları da yetiştirirler.”³

Sorumluluk; bir birikim yansıması, zamanımızın ruhu, aydın bilinci, ödev ve sorumluluğu, bir medeniyet temsilciliği, bir diriliş felsefesi ve kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasıdır. Evet dergiler, bir kültürün, bir düşüncenin, bir inancın ve bir sorumluluğun taşıyıcı-canlı unsurlarıdır. Tarihin ve belli bir dönemin şahitleridir. Dergicilik bir tutkudur. Dergiler bir mekteptir, bir ocaktır. Bir geleneğin ve kurumsal bir birikimin ürünü olan ve rahatlıkla bir ihtisas dergisi olarak nitelendirebileceğimiz Vakıflar dergisi de bunlardan biridir. Özelde edebiyat dergileri için söylersek edebiyatçı tarlası ve bazıları için de edebiyatçı mezarlığıdır. Dergilerin birçoğu kendilerini vazgeçilmez sanan heveskârlarla doludur.

2 Necip Tosun, Benim Hecem, Hece Dergisi, Sayı: 201, Eylül 2013.

3 Vefa Taşdelen, Hece Dergisi, Sayı 201, Eylül 2013.

CUMHURİYETİN 50. YILINDA VAKIFLAR

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINLARI

İTO Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Murat Yalçıntaş'ın ifadesine göre “Son yüzyıllık süreçte ulaştırma ve haberleşme teknolojilerinde yaşanan atılımlar, yayıncılığı küresel bir sektör haline getirmiştir. Artık yüzbinlerce esere, dünyanın her noktasından kolayca ulaşılabilmektedir. Bu sayede yayıncılık, ülkelerin uluslararası arenadaki yerlerini belirleyen temel ölçütlerden biri olmuştur. Türk yayıncılık sektörü de son yıllarda yaşadığı ilerleme sonunda küresel çaplı yayıncılık faaliyetlerinin içinde başarılı bir yer almıştır.”⁴

“1988 yılından itibaren eldeki verilere bakıldığında, ortalama olarak yılda 3000 civarında seyreden yayın sayısının ilk kez 1997 yılında 10.000 eşliğini aşmış olduğu ve bu yıldan sonra da gelişimini hızla sürdürerek 2003 senesinde bu kez 20.000’i aştığı görülmektedir. 2006 senesinde, 1997 senesine göre 3 kat fazla miktarda yayın ISBN atanmıştır.”⁵

Yayın sayısındaki artışa paralel biçimde 1990’lı yıllardan itibaren tahsis edilen yeni yayıncı sayısında artan bir trend olduğu tespit edilmektedir. 1990’lı yıllar boyunca

ortalama 450 olan yeni yayıncı sayısı, 2002 senesinde

binli sayılara ulaşmıştır. 2008 senesinde ise 1.932 yeni

yayıncıyla son 21 yılın tepe noktasına gelmiştir. 2011 yılı sonu itibariyle

ise bu sayı 1.640 olarak kaydedilmiştir. Yayımlanan materyalin türlerine, konularına ve basım adetlerine göre dağılımı irdelendiğinde, 2011 Mayıs ve 2012 Mayıs ayı aralığında yayımlanan toplam basım adedi 28.301.943 olan materyalin 28.144.569 adedinin kitaplardan oluştuğu anlaşılmaktadır. 1 Mayıs 2011-31 Mayıs 2012 aralığında, 1.916 adet kayıtlı ve açık yayıncı tarafından yayınlanan toplam 46.345 adet kitabın 2. 372.596.542 adet baskısının yapıldığı, bu verilerin içinde ‘Vakıflar’ın , kamu kurumu, özel, şirket ve şahıs, belediye, dernek ve özel eğitim kurumlarının yanında 22 adet kayıtlı ve açık yayıncının arasında zikredildiği, bu meyanda 1.072 kitap yayınının 969.416 baskı adedine ulaştığı görülmektedir. Yayınlanan kitap sayısı ve baskı adetleri dikkate alındığında Vakıf türündeki yayın ve yayıncıların toplam yayın ve baskı adetlerine oranlarının oldukça düşük olduğu görülecektir. Ayrıca, mezkûr İTO yayınında, yayımlanan materyalin hedef kitlesi, materyalin sayısına göre dağılımı, yayımlanan materyalin yayıncı türleri ve baskı adedine, yayın dillerine göre dağılımına ait bilgiler yanında kütüphanelere ait bazı verilere de yer verilmiştir. Buna göre “Türkiye’de bulunmakta olan tahminen 300.000 cilt civarında yazma eserin 170.028 adedi Kültür ve Turizm Bakanlığı’na ait 14 yazma eser kütüphanesi ve koleksiyonda diğer kalan Vakıflar ve başbakanlık Osmanlı Arşivi başta olmak üzere kamu kurum ve özel koleksiyonerlerin uhdesinde bulunmaktadır.

4 Dr. Murat Yalçıntaş, Türkiye’de Yayın Hayatı, Takdim Yazısı, İstanbul 2002.

5 Dr. Murat Yalçıntaş, a.g.e, s. 9-19, İTO Yayınları, İstanbul, 2012.

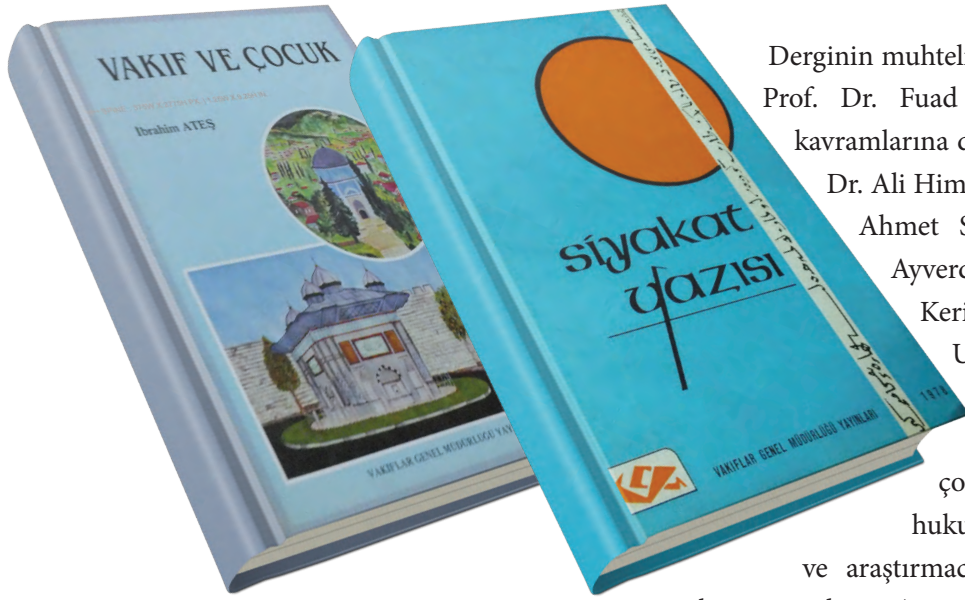
VGM Kütüphaneciliği-Yayıncılığı genel sektöre göre çok az, önemsiz olsa da Vakıflar Dergisi'nin muhteva (nicel-nitel)ve ele aldığı konular dikkate alındığında nicelikten ziyade niteliğinin öne çıktığı düşünülmektedir. Vakıflar Dergisi'nin çıkış serüveni, dergi türleri içindeki yeri, amacı, işlevi, yayın konuları ve bu konuların ağırlık noktası, ilim dünyasındaki yeri, dergide edebiyatın olup olmadığı, yetiştirdiği yazarlar ve süreklilik arz eden bir yazar kadrosunun mevcut olup olmadığı, akademik yönü ve yayın periyodundaki süreklilik ve yayın kalitesi hakkında genel bir değerlendirme ve bir muhasebe yapacak olursak, genelden özele doğru şunları söyleyebiliriz:

Yarım yüzyılı aşkın süredir yazıları, sanat-edebiyat çalışmaları ve sosyal faaliyetleriyle Diriliş Nesli'nin yetişmesi yönünde büyük ve anlamlı bir sebatla çalışan üstad Sezai Karakoç, 18.06.1995 tarihli ve "Millet Toplantısı" adıyla gerçekleştirilen meydan toplantısında, bir avuç topluluğa hitaben yaptığı konuşmasında "..tohumu, çekirdeği iman olan medeniyet"ten bahseder. "Biz hakikat medeniyetinin vârisiyiz. Allah tarafından bize armağan edilmiş bir medeniyet vardır. Bu medeniyetin ismi, İslâm Medeniyeti'dir" der. "Evet, Vakıflarımız yaşayan bir medeniyettir." Kültür ve medeniyetimizin yaşatılarak, geliştirilerek devam ettirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılmasında kültür mirasımızın bir parçası olan Vakıflar Genel Müdürlüğü yayınları, özellikle de Vakıflar Dergisi ayrı bir önem taşımaktadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce, ilki 1938 yılında yayımlanan, her yıl yayınlanması hedeflense de çeşitli sebeplerden yayın hayatına 10 yıllık fâsılalarla devam eden, 1938'leri takip eden 30 senede ancak 7 cilt yayınlanabilen, bugünlerde ise 40. sayısının yayımı için çalışmaları son noktaya gelinen kurumsal bir yayın geleneğinden söz ediyoruz. Son tespitlere göre Genel Müdürlüğün Vakıflar Dergisi hariç, 108 adet yayınının (Ahilik Kitabı, yıllar itibariyle Eski Eser Birim Fiyatları, çeşitli tarihlerde düzenlenmiş Sempozyum bildirimleri, Vakıf Müessesesi, Vakıf ve Çocuk, İthaf-ül Ahlaf Fi Ahkâm-ül Evkâf, İbni Sina İşaretler ve Tembihler, Şifa-i Metafizik, Cem Sultan, Türk Vakıf Abideleri, Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Rölöve ve Restorasyon Dergileri, Süleymaniye Vakfiyesi, Selçuklu-Osmanlı Sultanları ve Türbeleri, İstanbul Hanları Mimarisi, Sivas Gök Medresesi- Sahipata Fahrettin, Kanuni Vakfiyesi Süleymaniye

Külliyesi, İstanbul Sahabe Kabir Mekanları, Menşe-i ve Gelişimi Açısından Vakıflar, Ankara Camileri, Mimarbaşı Koca Sinan, Silsile-i Nâme, Divriği Ulu Cami Darüşşifası, Anadolu Kervan Yolları ve Vakıf Medeniyeti Etkinlik Kitapları bunlardan bazılarıdır) 70'e yakını 1935-2002 yıllarını kapsayan 67 senede, 40'a yakınının ise son 11-12 senelik zaman diliminde gerçekleştirildiğinin altını çizelim. 1938 yılında yayın hayatına başlayan Vakıflar Dergisi'nin tüm sayıları incelendiğinde görülecektir ki "bu dergilerde vakıf üzerine söylenmiş sözler, yapılmış ilmî araştırmalar, tespit ve değerlendirmeler" muhteva zenginliği ve kendi alanında mütehasıs kalemlerin varlığı bakımından kayda değer ve müstesna birikimleri yansıtmaktadır.

Derginin muhtelif sayılarında imzaları bulunan Prof. Dr. Fuad Köprülü, vakıf hukuku ve kavramlarına dair çalışmalarıyla mâruf Prof. Dr. Ali Himmet Berki, Halim Baki Kunter, Ahmet Süheyl Ünver, Ekrem Hakkı Ayverdi, Firuzan Selçuk, Fahrettin Kerim Gökay, İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Prof. Dr. Orhan Cezmi Tuncer ve Prof. Dr. Hilmi Ziya Ülken gibi pek çok ilim adamı, mimar, tarihçi, hukukçu, felsefeci, akademisyen ve araştırmacıların yazı ve çalışmalarının

kıymeti izahtan vârestedir. Vakıflar Genel müdürlüğü,

bu dergilerin ilk 10 sayısının mevcudu kalmadığından, bu sayılara olan talebi karşılamak ve bu alandaki kültür boşluğunu doldurmak için 2006 yılında sözkonusu ilk 10 sayının tıpkı basımının yayımını Prof. Dr. İlber Ortaylı başkanlığındaki yayın inceleme heyeti nezaretinde gerçekleştirmiş; 1998 yılında basılan 27. sayıdan itibaren de 28 ve 29. sayıların basımını yaparak, düzenli periyodik yayına geçmiştir. Böylelikle, 1. cildin 2. baskısını gerçekleştiren dönemin Vakıflar Genel Müdürü Feramuz Berko'ın Önsöz'deki ifadesiyle "Asırlar boyunca hukukçular tarafından nazarı olarak tetkik ve tesbit edilen Vakfın, tesis, idare ve murakabesi hakkında kaide ve usullerin vücut verdiği vakıf hukukunu, vakfiyeleri ve şartlarını, vakıf yoluyla bırakılan ve Türk medeniyetinin birer sanat şahikası olan âbide ve eski eserleri inceleyen yazılarla ilim dünyasına değerli etüdler veren Vakıflar Dergisi", İslâm medeniyeti takipçileri ve araştırmacılarına vakıf müessesesinin anlaşılması noktasında göz ardı edilemeyecek kaynaklardandır şüphesiz. Biz de nâçizane, Vakıflar Dergisi'nin ilk 10 sayısı ağırlıklı olmak üzere 12, 13, 16, 27-39. sayılarını gözden geçirerek, ana hatlarıyla bazı hususlara işaret etmekle iktifa edeceğiz.

Vakıflar Dergisi'nin bugüne kadar yayınlanmış tüm sayılarına ait bir dizin-indeks veya konularına ve yazarlarına göre bir bibliyografya çalışmasının yapılması gerekliliğine öteden beri vurgu

yapılıyordu ki, Vakıflar Dergisi'nin 40. sayısında yer alan ve Vakıf Uzmanı, Sanat Tarihçisi Nilgün Çevrimli tarafından, bugüne kadar yayınlanan tüm Vakıflar Dergisi'nin konularına ve yazarlarına göre bir bibliyografya çalışmasının yayınlanması büyük bir memnuniyetle karşılanmıştır. Bu hususu da, bir anekdot olarak belirttikten sonra, tespitlerimizi şöylece sıralayabiliriz:

Vakıflar Dergisi'nin bana göre, en başta gelen özelliği; konu çeşitliliği ve yazarlarının konularına vukûfiyetleridir. Vakıf müessesesi ve vesikalarının tarihi ehemmiyetinden Sultan Ahmet Camii, Sivas Divriği Darüşşifası Vakfiyesi ve tercümesi ile İznik'te Türk eserlerine; Vakıf ıstılahlarından Osmanlıdan günümüze vakıflara; İran, Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan'da Osmanlı vakıflarından Vakıflar Genel müdürlüğü Arşivi'nde yer alan defter serilerinden Hurufat Defterlerine; Çankırı Vakıfları ve Eserlerinden Elazığı'nın Baskil İlçesindeki Üç Zaviyenin konu edildiği Baskil Yöresi Zaviyelerine; Bursa'da Murad 1. Camii ve Osmanlı Mimarisinin Menşei meselesinden Kitâbelerimize; Budist vakıflarından Mevlana ve Âhiliki Vakıflarına; cami süsleme, nakış, minber ve aydınlatma özelliklerinden Yugoslavya'da Türk Abideleri ve Vakıflarına; cilt, tezhip ve yazı bakımlarından sanat değeri olan selâtin, vüzerâ vakfiyelerinden vakıf müzelerine varıncaya kadar yerli-yabancı çok değerli ilim adamı, hukukçu, tarihçi, sanatkâr, araştırmacı ve akademisyenin (Prof. Dr. Şakir Berki, Prof. Dr. Fuad Köprülü, Ekrem Hakkı Ayverdi, Halim Baki Kunter,, Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver, Prof. Dr. K. Otto-Dor, Prof. Dr. Bernard Levis, Av. Ali Himmet Berki, Prof. Dr. Hilmi Ziya Ülken, Prof. Dr. Ömer Lütfü Berkan, Y. Mimar A. Saim Ülgen, Prof. Dr.W. Ruben, Prof. Dr. Albert Gabriel, Prof. Dr. Semavi Eyice, İbrahim Hakkı Konyalı, Prof. Dr. Neşet Çağatay, Prof. Dr. Enver Çakar, Abdülkadir Erdoğan, Prof. Dr. Orhan Cezmi Tuncer vb.) çalışmaları dikkat çekmektedir. Cumhuriyet dönemi Türk düşünce ve fikir hayatının önemli şahsiyetleri Vakıflar Dergisi'nde yazmışlar ve dergiye ayrı bir hususiyet ve değer katmışlardır.

Vakıflar Dergilerinin ilk sayılarında, derginin metin hariç kaç resim, tablo ve plân barındırdığına ilişkin kapak bilgileri ilgi çekicidir. Örneğin, 1962 yılında, Ankara'da basılan 5. sayı'nın kapağında "Metinden hariç 223 Resim, 17 Şekil, 62 Plân ve Maktâ hâvidir" spotu bulunmaktadır. Eser fotoğrafları, çeşitli cami plânları, röleveller, çizimler, enine-boyuna mimari kesitler söz konusu çalışmalara akademik bir zenginlik katmıştır.

İlk sayısından son sayısına gelinceye dek, Vakıflar Dergisi'nin ana izleğini tesbite çalıştığımızda, 7 ana izleğin mevcudiyetini zikretmek mümkündür. Bu format genişletilebilir de, daraltılabilir de. Bakış açısına bağlı. Konunun uzmanları, bunu benden daha mükemmel yapma noktasında yetkindirler. Bizim değinimiz, ummâna bir katre su taşımak mesabesinde. Derginin yazarlarının belli bir konu üzerinde yoğunlaşmaları, belli bir bölgenin vakıf eserlerine atfen bir çalışma ortaya koymaları, yine belli bir bölgenin daha spesifik eserlerinin özellikleri meyanında çeşitli tespitlerde bulunmaları, vakıf ve şehir-medeniyet bağlamında inşâ edici ve zihinlerde tasavvur oluşturucu konuları ele almaları, bazı vakıf

eserlerinin yapısal ve mimarî özelliklerinden hareketle özgün bir bakış sergilemeleri, selâtin camileri özelinde makaleler yazılması, mimarî alandaki bazı şahsiyetlerin tanıtımları temelinde özel konu, tez ve detay ağırlıklı yazıların kapsama alanları dikkate alınarak;

A) Özel Konu, Tez, Tezyinat ve Detay Ağırlık meyanında:

Prof. Dr. İsmail Hakkı Uzunçarşılı'nın 2. sayıda "Niğde'de Karamanoğlu Ali Vakfı"; Fuad Köprülü'nün 1. sayıda "Vakıf Müessesesi ve Vakıf Vesikalarının Tarihi Ehemmiyeti", "Vakıf İstılahları" 2. sayıda 'Ribat'; Halim Baki Kunter'in 1. sayıda "Türk Vakıfları ve Vakfiyeleri"; halen Vakıflar Genel Müdürü olarak vazife deruhte eden Dr. Adnan Ertem'in 36. sayıda Osmanlı dönemi uygulamalarıyla günümüz modern toplumlarında tesis edilen sosyal yardım ve güvenlik uygulamalarını vakıf müessesesi üzerinden ele aldığı "Osmanlıdan Günümüze Vakıflar" adlı mufassal doktora tezi; sanat tarihçisi ve halı uzmanı Suzan Bayraktar'ın 36. sayıda "Osman Hamdi Beyin Tablolarındaki Bazı Halı Tasvirleri ve bu Halılardaki Motiflerin İncelenmesi"; Feyzullah Dayıgil'in 2. sayıda "İstanbul Çinilerinde Lâle"; Tahsin Öz'ün 2. sayıda "Sultan Ahmet Camii'nin Tezyini Hususiyetleri II"; Prof. Dr. Otto-Dorn'un 3. sayıda kıymetli madenlere ilişkin "Bir Selçuklu Gümüş Kâsesi"; Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver'in 3. sayıda "Edirne'de Şah Melek Camii Nakışları"; Ali Himmet Berki'nin 4. sayıda "İslâm'da Vakıf, Zağanus Paşa ve Zevcesi Nefise Hatun Vakfiyeleri", "Vakıf kuran İlk Osmanlı Padişahı"; Sezer Tansuğ'un 6. sayıda "18. Yüzyılda İstanbul Çeşmeleri", "Ayasofya Şadırvanı"; İbrahim Hakkı Konyalı'nın 7. sayıda "Bir Hüccet İki Vakfiye" 8. sayıda "Kanuni Sultanın Annesi Hafsa Sultan'ın Vakfiyesi ve Manisa'daki Hayır Eserleri"; Av. Hasan Güneri'nin 9. sayıda "Vakıf Suları ve Su Vakıfları", Prof. Dr. Neşet Çağatay'ın 9. sayıda "Osmanlı İmparatorluğu'nda Riba-Faiz Konusu Para Vakıfları ve Bankacılık", Ord. Hilmi ziya Ülken'in 9. sayıda "Vakıf Sistemi ve Türk Şehirciliği"; Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in 10. sayıda "Her Devirde Kâğthane"; Av. Hasan Güneri'nin "Azınlık Vakıflarının İncelenmesi"; 1970-1980'li yıllarda Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde uzun yıllar hizmet vermiş olan ve özellikle Selçuklu mimarisinde önemli bir isim, uzman ve otorite kabul edilen Prof. Dr. Orhan Cezmi Tuncer'in 12. sayıda "Anadolu'da İlk 4 Selçuklu Kumandanı ve Yaptırdığı Yapıların Özellikleri", 13. sayıda "Orantı ve Modül Üzerine Selçuklu Yapılarında Bazı Örnekler" ve 16. sayıda "Birkaç Selçuklu Taç Kapısında Geometrik Araştırmalar" ile Nilgün Çevrimli'nin 39. sayıda yer alan "Teberrukat Eşyalarının Evkâf'taki Serüveni" başlıklı araştırma ve çalışmaları.

B) Farklı Bölge Vakıfları meyanında:

K. S. Gubaydulin'in 1. sayıda 'Azerbaycan Vakıfları'; A. Saim Ülgen'in 1. sayıda 'İzmit'te türk Eserleri', 2. sayıda 'Kırşehir'de Türk Eserleri'; Balkanlardaki Türk ve vakıf eserleri konusunda en önemli kaynaklar arasında gösterilen Ekrem Hakkı Ayverdi'nin 3. sayıda 'Yugoslavyadaki Türk Âbideleri ve Vakıfları'; Halim Baki Kunter'in 'Tarsustaki Türkistan Zaviyelerinin Vakfiyeleri'; Hıvziya Hasandediç'in 7. sayıda 'Mostar'ın Türk Devri Kültürel ve Tarihi Anıtları'; Arkeolog Erdem Yücel'in 9. sayıda 'Büyükçekmece'de Türk Eserleri'; Doç. DR. İbrahim Sezgin'in 36. sayıda yer alan ve Arnavutluk'un güneyinde Cer Dağı'nın eteklerinde yer alan Devline şehrine ait 'Osmanlı Döneminde Devline Vakıfları' hakkındaki araştırma ve çalışmaları,

C) Husûsen Farklı Bölgelerde Yer Alan Cami Bilgileri meyanında:

A. Süheyl Ünver'in 1. sayıda "Fatih Külliyesine Ait Diğer Mühim Bir Vesika"; M. Cevdet'in 1. sayıda "Sivas Darüşşifası Vakfiyesi ve Tercemesi"; Mahmut Akok'un 3. sayıda "Uşak Ulu Camii"; Ali Saim Ülgen'in 5. sayıda "Siirt Ulu Camii"; Erdal Mean'ın 36. sayıda "Bilecik Osman Gazi Camii"; Gökçe Günel-Gülşen Dişli'nin 36. sayıda "Yemende Bir Osmanlı Eseri: Bekiriye Camii"; Yard. Doç. Dr. Seyfi Başkan'ın 37. sayıda yer alan "Semerkand Şah-ı Zinde Yapıları" ile ilgili araştırma ve çalışmaları.

D) Vakıf Yoluyla İskân ve Şehir İnşası meyanında:

Hüseyin Sıdkı Köker'in 5. sayıda "Vakıflar Tarihinde Tosya"; Prof. Dr. Semavi Eyice'nin 6. sayıda "Ohri'nin Türk Devrine Ait Eserleri" ile Mehmet Fatsa'nın 36. sayıda "Doğu Karadeniz Bölgesinde Vakıf Yoluyla İskân Metoduna Bir Örnek: Alucrada Çağırğan Zaviyeleri" ile 39. sayıda yer alan "Niksar Yöresindeki Ahi Vakıflarının Karadeniz Bölgesinin İsânı ve İslâmlaşmasındaki Rolü" adlı makale ve incelemeleri.

E) Bazı Vakıf Eserlerin Yapısal-Mimari Özellikleri ile Harita, Kroki ve Plânları meyanında:

A. Süheyl Ünver'in 1. sayıda "Büyük Selçuklu İmparatorluğu Zamanında Vakıf Hastanelerinin Bir Kısımına Dair 10 Resim"; İnci Aslanoğlu'nun 8. sayıda "Tire'de Üç Cami"; Prof. Dr. M. Tayyip Okiç'in 10. sayıda "Belgrat'taki Bayraklı Camii"; Fazıl Işıkoğlu'nun "İstanbul'un Eski Vakıf Hanları"; Prof. Dr. Cengiz Orhonlu'nun "Bayrampaşa Kervansarayı"; İstanbul, Osmanlı ve Bizans sanatı alanlarında zengin ve bir o kadar da önemli çalışmalara imza atan, ünlü sanat tarihçisi Prof. Dr. Semavi Eyice'nin 10. sayıda "Sinan'lıda Sinan Paşa İmaret-i" ile Kenan doğan'ın 38. sayıda "Konya Sahip Ata Müzesi"ne yönelik çalışma ve araştırmaları.

F) Âbide Eser Olarak Özel Bir Yeri Olan Eserler ve Selâtin Camileri meyanında:

Tahsin Öz'ün 1. sayıda 'Sultan Ahmet Camii', 2. sayıda 'Sultan Ahmet Camiinin Tezyini Hususiyetleri'; Y. Mimar A. Saim Ülgen'in 2. sayıda 'Yeni Cami', 5. sayıda 'Divriği Ulu Cami ve Darüşşifası'; H. Kunter- s. Ülgen'in 1. sayıda 'Fatih Camii'; Erdem Yücel'in 7. sayıda 'Manisa Muradiye Camii ve Külliyesi'; Mahmut Akok'un 8. sayıda 'Diyarbakır Ulu Cami Mimari Manzumesi' ile Ord. Prof. Dr.Ömer Lütfü Barkan'ın 9. sayıda 'Süleymaniye Camii ve İmaret-i Tesislerine Ait Yıllık Bir Muhasebi Bilançosu 1585-1586' tarihli araştırma ve değerlendirmeleri,

G) Tarihî ve Mimari Şahsiyet Adı ile Müsemma Eserler meyanında:

Spencer Corbet'in 5. sayıda Nermin Sinemoğlu çevirisi ile yayınlanan "SİNAN- Kanuni Süleyman'ın Baş Mimarı"; Doç. Dr. Semavi Eyice'nin 5. sayıda "Bursa'da Osman ve Orhan Gazi Türbeleri"; Yılmaz Öngün'ün 7. sayıda "Konya-Beyşehir'de Eşrefoğlu Süleyman Bey Hamamı"; H. Sıdkı Köker'in 3. sayıda Tosyalı mutasavvuf "Tefsiri Mevlâna Mustafa ve Vakıfları"; Prof. Dr. Süheyl Ünver'in 2. sayıda "Süleymaniye Külliyesinde Darüşşifa, Tıp Medresesi ve Dârülkakiye Dair"; Mithat Sertoğlu'nun 8. sayıda "İkinci Murad'ın Vasiyetnamesi"; Prof. Dr. Cengiz Orhonlu'nun 10. sayıda "Bayrampaşa Kervansarayı" ile Yard. Doç. Dr. Mehmet Sami Bayraktar'ın 37. sayıda yer alan "Vezirköprü Köprülü Mehmet Paşa Namazgâhı ve Samsun Sultan Abdülaziz Namazgâhı İnşa Kitâbesi'ne ilişkin inceleme ve araştırmaları.

Konumuzla ilgili, dikkate alınması gerekli örnekler olması dolayısıyla anmadan geçemeyeceğiz.

Vakıflar Dergisi'nin ilk sayısından son sayısına baskı tekniğindeki gelişmelerin seyri ve görsellik aşamaları, kullanılan dilde yenileşme ve üslup çeşitliliği müsbet bir tekâmül olarak tezahür etmiştir. İ. Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası (2. Sayı-1974 Baskısı), Baha Matbaası (7. Sayı-1965 Baskısı), PYS Vakıf Sistem Matbaası (1. Sayı, Tıpkı Basım, 2006 Baskısı), Sözcü Yayıncılık Matbaası (39. Sayı-2013 Baskısı) gibi değişik matbaa tesislerinde basımı gerçekleştirilmiştir. Dergilerin ilk 10 sayısının dijital ortama aktarılarak CD formatında hazırlandığını biliyoruz; ayrıca tüm sayıların da keza dijital ortama aktarılması Genel Müdürlüğümüzce sağlanmıştır. Bununla beraber tüm sayıların- bilhassa mevcudu tükenmiş sayıların satış ve dağıtım aşında daha kolay ulaşılabilir olmasını teminen gerekli çalışmaların titizlikle yürütülmesinde fayda mülhaza edilmektedir.

Haziran 2013 tarihli, 39. sayısında Vakıflar Genel Müdürü Dr. Adnan Ertem'in, Vakıflar Dergisi'nin Takdim'i yazısında vurguladığı üzere "Vakıf kavramı tarihsel sürekliliğinin ve taşıdığı değerlerin gereği olarak sosyal bilimler ağırlıklı olmak üzere bilimsel araştırmaların konusu olmuştur. Sosyolojiden siyaset bilimine, sanat tarihinden mimarlığa kadar uzanan bir yelpazede yerli ve yabancı pek çok bilim insanının araştırmalarına konu olan vakıf gerçeği bu yönüyle, içeriğindeki bütün zenginlikle ilmi yönden de bir hazinedir." İslâm Medeniyeti'nin en köklü kurumlarından biri olan vakıf müessesesinin zenginliğini Vakıflar Dergisi'nde keşfedebilir, büyük bir kültürel haz alır ve birikimlerimize birikim katabiliriz. Bu bakımdan geçmişi ve fâsıllı da olsa yayın periyoduna bakıldığında Vakıflar Dergisi, 75. yılını doldurmuş; uzun soluklu yanıyla, alanında şüphesiz önemli bir kaynak ekol oluşturmuş bir ihtisas dergisidir. Artık, bir marka değeri vardır. Vakıflar alanında "adeta bir okul işlevi görmektedir". Vakıflar Dergisi, adeta anıt bir kültür / eserdir.

Eski eser, tarih, sanat tarihi, mimarlık, şehircilik, mimarlık tarihi, restorasyon, korumacılık ve sosyoloji vb. ilmi disiplinler arasında bağlantıyı koparmadan sürdüren, 2010 yılında yayınlanan 33. sayısıyla beraber (32. sayıdan itibaren de) "Hakemli Dergi" hüviyeti kazanan dergi yılda iki defa yayınlanmak suretiyle, yayın hayatına devam etmektedir. Makale sayısının artışına paralel olarak, ilmî yayın ve danışma kurulunun eserleri seçme imkânındaki rahatlık ve titizliği içerik olarak da derginin zenginleşmesine ve ilim dünyasında itibar kazanmasına sebep olmaktadır. Derginin 'Yayın İlkeleri' 2011 tarihli 36. sayısında teferruatlı bir biçimde zikredilmiş olup, yayın kurulunun bu ilkelere uyduğu anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, yaptığımız araştırmalar ışığında Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Bölümü'nden Aslı UÇAR'ın "1950'ler Türkiye'sinde Edebiyat Dergiciliği: Poetikalar ve Politikalar" adlı Yüksek Lisans tezi (2007), Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünden Yaşar TONTA'nın "Türkiye'nin Bilimsel Yayın Haritası: Türkiye'de Dergi Yayıncılığı Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma" adlı projesi (2007) ile Şakir SARIÇAY ve Ramazan GÖKÇE'nin birlikte gerçekleştirdikleri "Dergi Yayıncılığında 150. Yıl" başlıklı araştırma (Sidas Medya-2011) verileri dikkate alındığında, "Ülkemizde ilk dergi 1862 yılında çıkarılan Mecmua-i Fünun dergisidir. Münif Paşa'nın, Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye adıyla

kurduğu derneğin yayın organı olan dergidir. Bu ilk derginin yayınlanmasının 150. yılında bugün, çok farklı alanlarda binlerce dergi okuyucuları ile buluşmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2009 yılında ülkemizde toplam 3.469 farklı dergi yayınlanmıştır. Bu rakam, 2005'de 2.360'dır. TÜİK kayıtlarına göre dergi sayısında her yıl artış olduğu gözlenmektedir." Yine, *Türkiye'nin Bilimsel Yayın Haritası: Türkiye'de Dergi Yayıncılığı Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırmada Cumhuriyet Dönemi Makaleler Bibliyografyası 1923-199 dönemi için Dizinlenen Makale, Dergi ve Yazar Sayılarına İlişkin CDMB veri tabanında 1923 ile 1999 yılları arasında Türkiye'de çıkan dergilerde yayımlanan yaklaşık 520.000 makale dizinlenmiştir.*" Her yıl dizinlenen makale sayılarında sürekli bir artış gözlenmektedir. 1930-1989 yılları arasında toplam makale sayısı yaklaşık beş kat artmıştır. Ancak sadece üniversitelerde yaklaşık 80.000 öğretim elemanının görev yaptığı Türkiye'de her yıl yayımlanan Türkçe makale sayısı (yaklaşık 12.000) çok yetersizdir.

Çoğunluğu İstanbul ve Ankara'da basılan 2509 dergide yayımlanan makalelerin yaklaşık üçte ikisi teknoloji ve sosyal bilimler konularındadır. Tıp konulu makaleler bütün makalelerin beşte birini, ekonomi %12,5'ini, tarım %6,1'ini, çeşitli mühendislik dallarında yayımlanan makaleler ise sadece %5'ini oluşturmaktadır.

Türkiye'de büyük bir çoğunluğu İstanbul ve Ankara'da basılan 2509 dergide yayımlanan makalelerin yaklaşık üçte ikisi teknoloji (uygulamalı bilimler) ve sosyal bilimler konularındadır. Tıp konulu makaleler bütün makalelerin beşte birini, ekonomi %12,5'ini, tarım %6,1'ini, çeşitli mühendislik dallarında yayımlanan makaleler ise toplam makalelerin sadece %5'ini oluşturmaktadır. CDMB'de dizinlenen makalelerin yaklaşık %90'ı tek yazarlıdır (makale başına düşen ortalama yazar sayısı 1,18)." ifadelerine yer verilmiştir. Söz konusu araştırmalarda ne yazık ki Vakıflar Dergisi ile ilgili özel bir değerlendirme bulunmamaktadır. Ancak, edindiğimiz bilgilerden Vakıflar Dergisi'nin uluslar arası nitelik kazanarak çok sayıda kişiye ulaşması meyanında çalışmaların yürütüldüğü keza anlaşılmıştır. Derginin uluslararası yayın indekslerinde taranması yolundaki çalışmaların bir semeresi olarak, sosyal bilimler alanında faaliyet gösteren ASOS Index (Akademia Sosyal Bilimler İndeksi'nde) taranmaya başlanmıştır. 40. sayıdan itibaren TÜBİTAK-Ulakbim Sosyal Bilimler Tabanı'nda da taranmaya başlanacağı öğrenilmiştir. Yine, bu bağlamda 'Index Copernicus' adlı uluslar arası indeks ve veri tabanına gerekli müracaatın yapılması, gerek üniversite çevrelerinde, gerekse kütüphanelerin dijital ortamlarında dergiye erişimi kolaylaştıracak olan önemli bir adım olmuştur.

"Vakıflar Dergisi'nin yayın hayatına başladığı 1938 yılından bu yana yayın serüvenine baktığımızda, gerek yayın periyodu, gerek yayın içeriği, yazı değeri ve baskı kalitesi bakımından her zaman daha iyi ve güzele doğru" gitmesinin Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde kurumsal anlayışın yerleşmesi ve bu yönde yasal bir alt yapının oluşturulması ile mümkün olacağı düşünülmektedir. Çıktığı ilk günden bugüne kadar Vakıflar Dergisi'ne yazı ve emekleriyle katkıda bulunmuş her büyüğümüzü, her yazarımızı, her çalışanımızı ve yöneticilerimizi minnetle anıyor, yüce Allah katında emeklerinin zâyi olmamasını umuyorum.